

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ
Πράξη «ΠΡΟΣΒΑΣΗ: Υποστήριξη Παρεμβάσεων
Κοινωνικής Μέριμνας Φοιτητών
Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής»

Σεμινάρια Ευαισθητοποίησης και Επιμόρφωσης
προσωπικού ΠΑΔΑ
σε θέματα φοιτητών/τριών με αναπηρίες (ΦμεΑ)

Διεξαγωγή Σεμιναρίου:

Βασιλική Ειρηνάκη, Ψυχολόγος, MSc, PhD
Ανέττα Καραθανάση, Εργοθεραπεύτρια, MSc, PhDc
Σοφία Τριανταφυλλίδου, Ψυχολόγος, MSc, PhD

Παρουσίαση:

Βασιλική Ειρηνάκη, Ψυχολόγος, MSc, PhD

ΠΑΔΑ, Δεκέμβριος 2022

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Στόχος

- * Ευαισθητοποίηση ως προς τις εξατομικευμένες ανάγκες φοιτητών/τριών με αναπτυξιακές και άλλες μαθησιακές δυσκολίες
- * Ανάπτυξη εκπαιδευτικών δεξιοτήτων και στάσεων οι οποίες καθιστούν αποτελεσματικότερη την μετάδοση γνώσεων και την αξιολόγηση αυτών
- * Αποτελεσματικότερη διαχείριση της εκπαιδευτικής πραγματικότητας και της πολυμορφίας του φοιτητικού δυναμικού στο πανεπιστήμιο μέσω της καλύτερης κατανόησης των αναγκών και την εφαρμογή συγκεκριμένων εργαλείων
- * Αντιμέτωπιση πρακτικών ζητημάτων της καθημερινής διδακτικής πρακτικής και τρόποι επίλυσης προβλημάτων

Βασικός Στόχος

Συνεχής και ολιστική κατανόηση
αναγκών των φοιτητών

Δημιουργία
υποστηρικτικού
περιβάλλοντος

Εκπαίδευση για όλους

Εφαρμογή κατάλληλων
εκπαιδευτικών στρατηγικών και
εργαλείων

Τρόποι επίτευξης βασικού στόχου

Συμβουλές/οδηγίες για την καλύτερη διεξαγωγή των διαλέξεων

- * Διασφάλιση ενός ήσυχου περιβάλλοντος διδασκαλίας
- * Χρήση μπροστινών θέσεων
- * Αγνόηση των λιγότερο σημαντικών και μη κατάλληλων συμπεριφορών
- * Χρήση κυριολεξίας και αποφυγή συμβολικού λεξιλογίου (π.χ. αποφυγή μεταφορών)
- * Χρήση παραδειγμάτων
- * Λογική σειρά όσων αναφέρονται
- * Άμεση αναφορά στο θέμα, χωρίς μακροσκελείς εισαγωγές
- * Χρήση λίστας, όπου απαιτείται
- * Χρήση χρόνων στην οριστική έγκλιση
- * Χρήση β' ενικού προσώπου για παροχή οδηγιών
- * Οπτικοποιημένες οδηγίες όπου είναι δυνατόν
- * Δοκιμασίες απλούστερης τυπολογίας (π.χ. πολλαπλές επιλογές, «ναι/όχι»)
- * Εμπλοκή σε συνεργατικές διαδικασίες και επιλογή ρόλου που θα αναδεικνύει τις δυνατότητες και θα ελαχιστοποιεί τις αδυναμίες τους
- * Χρήση περιλήψεων των βασικών σημείων του μαθήματος στο τέλος της διάλεξης
- * Επανάληψη και απλούστευση εντολών/οδηγιών
- * Συνεχής ενίσχυση και επιβράβευση για την επιτυχή ολοκλήρωση κάθε βήματος συγκεκριμένα

Συμβουλές/οδηγίες για την καλύτερη διεξαγωγή των διαλέξεων - οργάνωση παρουσίασης διαφανειών

- * Χρήση απλού αλλά κατάλληλου λεξιλογίου (όχι πολύ δύσκολες λέξεις)
- * Επεξήγηση όλων των ορών και των συντομογραφιών
- * Χρήση κυριολεξίας και αποφυγή συμβολικού λεξιλογίου (π.χ. αποφυγή μεταφορών)
- * Μικρές προτάσεις: κάθε πρόταση περιλαμβάνει μια ιδέα και γράφεται σε μια σειρά
- * Χρήση λίστας, όπου απαιτείται
- * Χρήση ενεργητικής σύνταξης, όπου είναι δυνατό
- * Χρήση κατάλληλης και ελκυστικής εικονογράφησης
- * Χρήση κατάλληλης μορφοποίησης, π.χ. όχι πυκνό κείμενο, μεγάλα περιθώρια, μεγέθυνση γραμματοσειράς
- * Εμπλουτισμός με αρχεία βίντεο και ήχου, αντικατάσταση κειμένου με εικόνες
- * Χρήση χρωματιστής υπογράμμισης ή κύκλωσης των λέξεων-κλειδιών (ΠΡΟΣΟΧΗ! όχι πολύχρωμα και κουραστικά μοτίβα)
- * Χρήση διαφανειών που περιλαμβάνουν την περίληψη του στόχου της παρουσίασης στην αρχή και την περίληψη των βασικών σημείων στο τέλος της παρουσίασης

«ΠΡΟΣΒΑΣΗ».

Οδηγίες προς διδάσκοντες/εξεταστές για τη Διεξαγωγή Προφορικής Εξέτασης ΦμεΑ

1. Οι φοιτητές που έχουν δικαίωμα (και/ή) προφορικής εξέτασης σε μαθήματα τα οποία εξετάζονται γραπτώς, οφείλουν να προσκομίσουν κατά την εγγραφή τους στη Γραμματεία του Τμήματός τους έγκυρη σχετική γνωμάτευση από τον αρμόδιο δημόσιο φορέα.
2. Σε περίπτωση που ο φοιτητής έχει δικαίωμα προφορικής εξέτασης αλλά δεν επιθυμεί να το ασκήσει, είναι στη διακριτική του ευχέρεια να επιλέξει να εξεταστεί γραπτώς, εάν το μάθημα εξετάζεται γραπτώς.
3. Ο διδάσκων/εξεταστής δεν έχει δικαίωμα να αρνηθεί στον φοιτητή την προφορική εξέταση σε μάθημα που εξετάζεται γραπτώς ούτε να τον παροτρύνει να εξεταστεί με τον έναν ή με τον άλλον τρόπο. Οφείλει να σεβαστεί απόλυτα την απόφαση του φοιτητή.
4. Οι φοιτητές που έχουν δικαίωμα προφορικής εξέτασης λαμβάνουν τα ίδια θέματα με τους υπόλοιπους φοιτητές.
5. Κατά τη διάρκεια της προφορικής εξέτασης, στην περίπτωση των φοιτητών με ΔΕΠ-Υ ή/και Ειδική Μαθησιακή Διαταραχή, ο διδάσκων/εξεταστής διαβάζει αργά και καθαρά στον φοιτητή την εκφώνηση της ερώτησης και επαναλαμβάνει, εάν χρειαστεί. Εάν η ερώτηση έχει υποερωτήματα, διαβάζει το πρώτο και, εφόσον απαντηθεί από τον φοιτητή, στη συνέχεια διαβάζει το δεύτερο κ.ο.κ.
6. Ο φοιτητής μπορεί να απαντήσει τις ερωτήσεις με όποια σειρά επιθυμεί.
7. Κατά τη διάρκεια ανάπτυξης των απαντήσεων, ο φοιτητής μπορεί να συμβουλευτεί τις πρόχειρες σημειώσεις του.
8. Ο διδάσκων/εξεταστής μπορεί να ζητήσει από τον φοιτητή πιο εκτεταμένη ανάπτυξη ή διευκρινίσεις επί των απαντήσεών του εάν θεωρήσει ότι η ερώτηση απαντήθηκε συνοπτικά ή ότι η απάντηση δεν είναι ολοκληρωμένη.

«ΠΡΟΣΒΑΣΗ»,

Οδηγίες προς διδάσκοντες/εξεταστές για τη Διεξαγωγή Προφορικής Εξέτασης ΦμεΑ

9. Κατά τη διάρκεια της προφορικής εξέτασης, ο διδάσκων/εξεταστής οφείλει να έχει υποστηρικτικό ύφος και υπομονή και να μην μεταδίδει άγχος στον φοιτητή για τον χρόνο που χρειάζεται ώστε να σκεφτεί και να διατυπώσει τις απαντήσεις του.
10. Ο διδάσκων/εξεταστής οφείλει να διατηρεί ευχάριστο και φιλικό τόνο καθόλη τη διάρκεια της εξέτασης, ο οποίος δεν θα τροποποιείται ανάλογα με την ορθότητα ή μη των απαντήσεων του φοιτητή.
11. Ο διδάσκων/εξεταστής δεν πρέπει για κανέναν λόγο να συμπληρώνει τις απαντήσεις του φοιτητή ή να του δίνει με άμεσο ή έμμεσο τρόπο στοιχεία των απαντήσεων στις ερωτήσεις των εξετάσεων.
12. Οι φοιτητές που εξετάζονται προφορικά χρήζουν βοήθειας ως προς την ανάγνωση και κατανόηση των ερωτήσεων αλλά όχι μείωση των απαιτήσεων της εξέτασης ως προς την πληρότητα και ορθότητα των απαντήσεων ούτε άλλης βοήθειας πέραν των προαναφερόμενων.
13. Στην περίπτωση προφορικής εξέτασης ατόμου με τραυλισμό, είναι σημαντικό ο διδάσκων/εξεταστής να επιδεικνύει υπομονή, να μην πιέζει με κανέναν λεκτικό ή μη λεκτικό τρόπο τον φοιτητή να ολοκληρώσει γρήγορα την απάντησή του και να μην ολοκληρώνει ο ίδιος αυτό που υποθέτει ότι θέλει να πει ο φοιτητής. Τα άτομα με τραυλισμό βιώνουν υπερβολικό άγχος κατά τη λεκτική επικοινωνία και είναι σημαντικό να αντιμετωπίζονται με υποστηρικτικό τρόπο, ιδιαίτερα κατά την εκ φύσεως αγχωτική διαδικασία της προφορικής εξέτασης. Ο διδάσκων/εξεταστής δεν πρέπει να σχολιάζει με κανέναν τρόπο την εκφορά του λόγου του φοιτητή ούτε να κάνει οποιαδήποτε σχετική παραίνεση. Οφείλει απλώς να περιμένει υπομονετικά τον φοιτητή να ολοκληρώσει τις απαντήσεις του.

Εξέταση φοιτητών με ΔΕΠ-Υ ή/και Ειδική Μαθησιακή Διαταραχή (δυσλεξία, δυσγραφία, δυσαριθμησία)

- * Για τους φοιτητές με ΔΕΠ-Υ ή/και Ειδική Μαθησιακή Διαταραχή που εξετάζονται προφορικά, ισχύουν οι Οδηγίες για τη Διεξαγωγή Προφορικής Εξέτασης που εμπεριέχονται στην προηγούμενη διαφάνεια.
- * Σε περίπτωση που φοιτητής αυτής της κατηγορίας, αν και έχει το δικαίωμα προφορικής εξέτασης, επιλέξει να εξεταστεί γραπτώς, τότε δεν λαμβάνονται υπόψη τα ορθογραφικά, γραμματικά ή συντακτικά λάθη και η πιθανή ακαταστασία του γραπτού κατά την αξιολόγησή του. Το γραπτό αξιολογείται με επιείκεια ως προς τη διατύπωση του γραπτού λόγου και δίνεται έμφαση στα στοιχεία της απάντησης που τεκμηριώνουν ή μη την αντίστοιχη γνώση που επιχειρεί να αξιολογήσει η εκάστοτε ερώτηση.
- * Σε αυτήν την περίπτωση, είναι επίσης σημαντικό να ερωτάται ο φοιτητής εάν επιθυμεί να του διαβάσει ο διδάσκων μεγαλοφώνως τις εκφωνήσεις των ερωτήσεων, καθώς συχνά οι φοιτητές αυτοί μπορεί να παραλείψουν λέξεις ή και ολόκληρες σειρές κατά τη σιωπηρή ανάγνωση, με αποτέλεσμα την ελλιπή κατανόηση των εκφωνήσεων. Ως εκ τούτου, ενδέχεται να μην απαντήσουν σωστά όχι επειδή δεν γνωρίζουν την απάντηση αλλά επειδή δεν διάβασαν σωστά την ερώτηση.
- * Στην περίπτωση των μαθημάτων που εξετάζονται με γραπτές εργασίες, είναι σημαντικό να παρέχεται ένα σαφές χρονοδιάγραμμα και ξεκάθαρες οδηγίες για την εκπόνηση και υποβολή των εργασιών.

Επιπλέον χρήσιμες οδηγίες (extra tips)

το έδρανο που χρησιμοποιεί το άτομο που εξετάζεται να είναι στραμμένο προς τον τοίχο και όχι προς το παράθυρο / -μακριά από πιθανές πηγές θορύβου / αγνόηση των λιγότερο σημαντικών και μη κατάλληλων συμπεριφορών / επιλογή στο άτομο να επαναλάβει οδηγίες / πληροφορίες που του δόθηκαν

Εξέταση φοιτητών με Διαταραχή Αυτιστικού Φάσματος (ΔΑΦ)

- * Η διατύπωση των θεμάτων και των οδηγιών είναι σημαντικό να διέπεται από σαφήνεια και κυριολεκτικό λόγο και να μην εμπεριέχει στοιχεία υπαινικτικού ή μεταφορικού λόγου. Σε περίπτωση που τα θέματα εμπεριέχουν αναγκαστικά τέτοιο είδος λόγου, είναι σημαντικό να επεξηγούνται στους φοιτητές με ΔΑΦ με διαφορετική διατύπωση, καθώς οι φοιτητές με ΔΑΦ δυσκολεύονται εξαιρετικά να αντιληφθούν τον μεταφορικό ή υπαινικτικό λόγο.
- * Στην περίπτωση των μαθημάτων που εξετάζονται με γραπτές εργασίες, είναι σημαντικό να παρέχεται ένα σαφές χρονοδιάγραμμα και ξεκάθαρες οδηγίες για την εκπόνηση και υποβολή των εργασιών.
- * Καθώς οι φοιτητές με ΔΑΦ αποδιοργανώνονται με τις αλλαγές και λειτουργούν αποτελεσματικότερα εντός ενός δομημένου και προβλέψιμου πλαισίου, είναι σημαντικό να περιορίζονται κατά το δυνατόν αλλαγές, όπως η ημέρα και ώρα της εξέτασης, ώστε να υπάρχει προβλεψιμότητα και αποφυγή του άγχους που συνεπάγονται οι αλλαγές για άτομα με ΔΑΦ.
- * Σε περίπτωση που οι φοιτητές με ΔΑΦ αντιμετωπίζουν επιπρόσθετα ΔΕΠ-Υ ή/και Ειδική Μαθησιακή Διαταραχή, κάτι το οποίο είναι σύνηθες, θα πρέπει να λαμβάνονται επιπρόσθετα υπόψη και οι Οδηγίες της αντίστοιχης κατηγορίας.

Επιπλέον χρήσιμες οδηγίες (extra tips)

δεν επιδιώκουμε βλεμματική επαφή / δεν αγγίζουμε / φως / ήχοι-μακριά από πιθανές πηγές θορύβου / αγνόηση των λιγότερο σημαντικών και μη κατάλληλων συμπεριφορών / επιλογή στο άτομο να επαναλάβει οδηγίες / πληροφορίες που του δόθηκαν